DEBRECENI EGYETEM

A TÁRSADALOM PERIFÉRIÁI A MODERNKORI MAGYARORSZÁGON

Gazdaság- és társadalomtörténeti előadás, kollokvium,
Osztatlan tanárképzés (OMA), IV. évfolyam, 2019/20. tanév, őszi félév
Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelmi Intézet

A KURZUS ADATAI

Kód | **BTTR4400MA**
Időpont | **Szerda, 14 óra**
Hely | **XII. terem**
Oktató | **Dr. Kerepeszki Róbert**

SZÁMONKÉRÉS

Írásbeli kollokvium | Az előadásokon elhangzott ismeretek (fogalmak, kronológia, személyek), házi feladat és esszékérdés

A KURZUS FŐBB TÉMÁI

- Modernizáció, urbanizáció és társadalmi feszültségek Magyarországon a 19/20. század fordulóján, a modern szociálpolitika kezdetei, a család, a nők és a gyermekek szerepének megváltozása
- Bűnözés és bűnüldözés (statisztikai megközelítés, a nyilvánosság és a sajtó szerepe, rendvédelmi szervek működése)
- A „boldog békeidők" világa: Budapest fejlődése, társadalmi önszerveződés, kávéházi élet, a „sárga újságírás" megjelenése
- Anarchizmus és a politikai erőszak megjelenése
- A terror és az erőszak formái a Nagy Háború után
- Devianciák (a különböző függőségek, az öngyilkosság, elmebetegségek és a prostitúció) terjedése, a legismertebb és társadalomtörténeti szempontból is jelentős bűnesetek a 20. század első felében

KÖTELEZŐ IRODALOM A VIZSGA ESSZÉKÉRDÉSEIHEZ

1. téma
PERÉNYI Roland: A bűn nyomában – A budapesti bűnözés társadalomtörténete 1896–1914. L'Harmattan, Bp., 2012, 261–290. „A bűn és a nyomor tanyái" c. fejezet, elérhető online egyetemi szerverről: https://www.szaktars.hu/harmattan/
VÖRÖS Károly: A világváros útján, 1873–1918. Budapesti Negyed, 1998. 20-21. szám, Online: https://epa.oszk.hu/00000/00003/00016/voros.htm

2. téma
PERÉNYI Roland: A bűn nyomában – A budapesti bűnözés társadalomtörténete 1896–1914. L'Harmattan, Bp., 2012, 19–97. „A bűnözés tudományos diskurzusa" c. fejezet, elérhető online egyetemi szerverről: https://www.szaktars.hu/harmattan/

3. téma
GYÁNI Gábor: A kávéházba járó polgár. Budapesti Negyed, 1996. 12-13. szám, Online: https://epa.oszk.hu/00000/00003/00011/gyani.htm
VÖRÖS Károly: A világváros útján, 1873–1918. Budapesti Negyed, 1998. 20-21. szám, Online https://epa.oszk.hu/00000/00003/00016/voros.htm

4. téma
FORRAI Judit: Kávéházak és kéjnők. Budapesti Negyed, 1996. 12-13. szám, Online: https://epa.oszk.hu/00000/00003/00011/forrai1.htm
MÁTAY Mónika: Egy prostituált lemészárlása – A Város, a Nő és a Bűnöző. Médiakutató, 2003. 3. szám, Online: https://mediakutato.hu/cikk/2003_03_osz/01_egy_prostitualt/
SIPOS Balázs: Hogyan lett az újságírás női hivatás is Magyarországon? In: A női kommunikáció kultúrtörténete. Szerk. Sipos Balázs – Krász Lilla. Napvilág, Bp., 2019. 167–184.

5. téma
SZABÓ Miklós: Az újkonzervativizmus és a jobboldali radikalizmus története 1867–1918. Budapest, 2015. 9–59, 97–108, 119–145. Online: http://oszkdk.oszk.hu/storage/00/01/42/10/dd/1/Az___jkonzervativizmus___s_a_jobboldali_radikalizmus_t__rt__nete.pdf

6. téma
GERWARTH, Robert – HORNE, John: Paramilitarizmus Európában az első világháború után. In: Háború béke idején. Paramilitáris erőszak Európában az első világháború után. L'Harmattan, Bp., 2018. 13–32. Elérhető online egyetemi szerverről: https://www.szaktars.hu/harmattan/
VÖLGYESI Zoltán: Harctértől a hátországig – Az első világháború gazdasági és társadalmi hatásai Magyarországon a levéltári források tükrében. L'Harmattan – Magyar Nemzeti Levéltár, Bp., 2016, 125–177. Férfiak és nők – fronton és a hátországban c. fejezet, elérhető online egyetemi szerverről: https://www.szaktars.hu/harmattan/

7. téma
ERŐS Ferenc: Háború és forradalmak – A trauma és az erőszak szociálpszichológiai megközelítésben. In: Az első világháború következményei Magyarországon. Szerk. Tomka Béla. Országgyűlés Hivatala, Bp., 2015, 135–164.
KEREPESZKI Róbert: Kövess báró halála – Egy Horthy-kori arisztokrata és a kábítószerek világa. Kommentár, 2017. 4. szám, Online: http://kommentar.info.hu/attachment/0001/768_kommentar-1704-09-kerepeszki.pdf

8. téma
GYÁNI Gábor: A bűnözés Horthy-kori történetéhez. Történelmi Szemle, 2005. 3-4. szám, Online: https://tti.btk.mta.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz2005-3-4/381-392_Gyani.pdf
MÁTAY Mónika – TRÁDLER Henrietta: Áldozatok a háború után: arzénnel mérgezett veteránok. In: Sorsok, frontok, eszmék. Tanulmányok az első világháború 100. évfordulójára. Főszerk.: Majoros István, szerk.: Antal Gábor, Hevő Péter, M. Madarász Anita. Bp., 2015. 715–731. Online: https://edit.elte.hu/xmlui/handle/10831/13692

9. téma
BUZINKAY Géza: Bulvárlapok a pesti utcán. Budapesti Negyed, 1997. 16-17. szám, Online: https://epa.oszk.hu/00000/00003/00014/buzinkay.htm
PERÉNYI Roland: A bűn nyomában – A budapesti bűnözés társadalomtörténete 1896–1914. L'Harmattan, Bp., 2012, 199–230. „Bűnözés és nyilvánosság" c. fejezet, elérhető online egyetemi szerverről: https://www.szaktars.hu/harmattan/